

บันทึก
เกี่ยวกับลัทธิคอมมิวนิสต์

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมายกองที่ ๓) ได้ตรวจพิจารณาปัญหาที่ได้ถามมาเกี่ยวกับลัทธิคอมมิวนิสต์ ตามหนังสือของกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ ๑๙๙๓๒/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๓ ที่ ๔๙๓๓/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๔ และที่ ๒๓๖๑/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๔ นั้นแล้ว มีความเห็นดังต่อไปนี้

๑. ปัญหาที่ขอให้พิจารณาว่าลัทธิคอมมิวนิสต์ขัดกับรัฐธรรมนูญหรือไม่ เนื่องจากลัทธินี้ไม่ยอมให้มีกษัตริย์และศาสนานั้น

เมื่อได้ตรวจดูกำหนดการคอมมิวนิสต์ (Communist Programme) อันแท้จริง (ตามที่ได้ลงมติรับรองในการประชุมสากล ครั้งที่ ๖ เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ค.ศ. ๑๙๒๘ ณ กรุงมอสโคว์) แล้ว ปรากฏว่า

ก. ในส่วนที่เกี่ยวกับรูปของรัฐบาลของประเทศที่เกี่ยวข้องในกำหนดการนั้นดูเหมือนไม่ได้เกี่ยวกับรูปของรัฐบาล (คือ แบบมีมหากษัตริย์หรือแบบสาธารณรัฐ) ไว้แตกต่างกันเลย และดูเหมือนจะไม่ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้ด้วย กำหนดการนั้นกล่าวแต่เพียงว่า “รูปการปกครองที่ดีที่สุดของประชาธิปไตยก็คือ ประชาธิปไตยโซเวียต” (the highest form of democracy is the Soviet form of democracy) จึงเห็นได้ว่ากำหนดการนั้นได้กล่าวอ้างว่าประชาธิปไตย (ซึ่งได้มีบัญญัติไว้ในมาตรา ๒ ของรัฐธรรมนูญของไทยเราด้วยเช่นเดียวกันปรากฏซึ่งมีการปกครองระบบประชาธิปไตยอาจมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (อันเป็นถ้อยคำที่ใช้ในมาตรา ๒ ของรัฐธรรมนูญ) แต่ประเทศอื่นๆ อาจให้มีประธานาธิบดี (เช่นฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา) หรือผู้เผด็จการ (ฮิตเลอร์ฯ ก็ได้ เป็นการแน่นอนโดยไม่มีข้อสงสัยเลยว่า ลัทธิคอมมิวนิสต์ถึงจะไม่ถือรูปการปกครองประชาธิปไตยด้วยข้อยกเว้นใดๆ ก็นิยมการปกครองรูปรัฐโซเวียตยิ่งกว่าอย่างอื่น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ เป็นรูปแบบใหม่ซึ่งมีหลักการแตกต่างไปจากรัฐกฎหมายและมีใช้แตกต่างในเรื่องชั้นวรรณะเท่านั้น แต่แตกต่างกันในโครงร่างภายในด้วย ในรัฐโซเวียตนั้น เป็นที่เห็นได้ชัดว่ามีองค์ประกอบที่เปิดช่องไว้ให้แก่คนงาน ชาวนา และทหาร เท่านั้นและมีความมุ่งหมายเฉพาะเจาะจงที่เป็นปฏิปักษ์ต่อสู้กับคนชั้นกฎหมายให้หมดไปเสียโดยสิ้นเชิง (เนื่องจากลัทธิคอมมิวนิสต์ได้ตัดรอนสิทธิในทางการเมืองของบุคคลที่อยู่ในชั้นที่เป็นศัตรู เพื่อที่จะตัดกำลังอาวุธและปราบบุคคลดังกล่าวนี้) ในที่สุด กำหนดการคอมมิวนิสต์ก็ได้ประกาศโดยเปิดเผยว่า เจตจำนงของลัทธินี้จะบรรลุผลก็แต่โดยขจัดฐานะในทางสังคมที่เป็นอยู่ในปัจจุบันให้หมดไปเสียเท่านั้น ซึ่งทำให้พรรคคอมมิวนิสต์เป็นองค์การปฏิวัติขั้นหนึ่ง (revolution organization) (ข้อ ๒ ส่วนที่) ที่กล่าวมาแล้วนี้เป็นสิ่งที่เราจะเข้าใจได้จากกำหนดการคอมมิวนิสต์ ฉะนั้นการที่ถามว่า ลัทธิคอมมิวนิสต์เป็นลัทธิที่จะนิยกรัฐบาลประชาธิปไตยซึ่งชนกรรมาชีพเท่านั้นเป็นผู้ทรงลัทธิและอำนาจในการปกครอง แต่ลัทธินี้มีได้ บ่งระบுவ่องค์การผู้ใช้อำนาจปกครองนั้นจะพึงอยู่ในกรอบ

อย่างไรก็ตามความเข้าใจสมัยใหม่ที่ว่า “กษัตริย์ทรงราชย์แต่ไม่ได้ทรงบริหาร” จึงถือได้ว่าพระมหากษัตริย์อาจทรงเป็นพระมหากษัตริย์ของคนงาน ชาวนา และทหาร เช่นเดียวกับที่ทรงเป็นกษัตริย์ของคนชั้นกฎหมาย

ข. ในส่วนที่เกี่ยวกับปัญหาเรื่องศาสนา กำหนดการคอมมิวนิสต์สากล กล่าวว่าไว้ในบรรดางานสำคัญที่เกี่ยวกับการปฏิบัติทางวัฒนธรรมซึ่งกระทบกระเทือนถึงฝูงชนหมู่ใหญ่นั้นมีอยู่งานอยู่ชิ้นหนึ่ง คือ การรณรงค์กับศาสนาอันเป็นยาเสพติดของพลเมืองอย่างมีแบบแผนและไม่ทอดয় รัฐบาลชนกรรมาชีพจะต้องจัดการให้ความสนับสนุนใด ๆ แต่ทางศาสนา(วัด) ซึ่งเป็นตัวแทนของชนปกครองเดิมเสียทั้งสิ้น รัฐบาลจะต้องป้องกันไม่ให้ศาสนา(วัด) เข้ามาแทรกแซงในกิจการขององค์การศึกษาของรัฐ และจะต้องปราบปรามการปฏิบัติซ้อนขององค์การศาสนาอย่างรุนแรง ในขณะที่เดียวกันกับที่ได้มีการให้เสรีภาพในการนับถือศาสนา และยกเลิกเอกสิทธิพิเศษของศาสนาที่มีอำนาจแต่ครั้งก่อน ๆ นั้นเสีย รัฐบาลชนกรรมาชีพจะดำเนินการโฆษณาต่อต้านศาสนาในทุกวิถีทางและก่อตั้งกิจการศึกษาอบรมขึ้นใหม่โดยสิ้นเชิง โดยยึดเอาความนิยมในวัตถุทางวิทยาศาสตร์เป็นมูลฐาน

จากข้อความดังกล่าวนี้ เป็นที่ลงเนื้อเห็นได้ว่า ๑. กำหนดการนี้มีได้ยกเลิกศาสนาเนื่องจากได้มีการให้เสรีภาพในการนับถือศาสนา” ไปด้วย ๒. การงดให้ความสนับสนุนแก่ศาสนามาคเป็นนโยบายที่จะแบ่งแยกรัฐและการศาสนาซึ่งในประเทศอื่นที่มีใช้คอมมิวนิสต์ได้กระทำอยู่ออกจากกัน (ดังเช่นฝรั่งเศส ได้มีกฎหมายว่าด้วยการแยกรัฐและศาสนาออกจากกัน) สำหรับการต่อต้านศาสนานั้น มิได้หมายความว่าถึงการยกเลิก แต่เป็นทางที่ในทางปรัชญา ซึ่งทุกคนจะยอมลงเนื้อเห็นด้วยหรือไม่ก็ได้ เมื่อเช่นนี้ปัญหาที่ถามมาก็ดูเหมือนจะยังไม่ถูกต้อง เช่นเดียวกันกล่าวถึงพวกคอมมิวนิสต์เพียงแต่สนับสนุนให้เลิกเชื่อถือในหลักแห่งศาสนาเพราะเป็นเรื่องถกเถียงกันต่อไปเท่านั้นไม่มีที่สิ้นสุด

แต่เท่าที่เกี่ยวกับเรื่องตั้งได้กล่าวมาแล้วในข้อ ก. และ ข. ไม่ลืมว่ารัฐธรรมนูญได้บัญญัติหลักการอันค่อนข้างแตกต่างไปจากปฏิญญาว่าด้วยสิทธิของมนุษย์อยู่ด้วยรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๘ ให้หลักประกันแต่เพียงว่าบุคคลทุกคนย่อมมีเสรีภาพที่จะนับถือศาสนาละทิ้งหรือประเพณีในทางศาสนาเท่านั้น มิได้บัญญัติถึงเสรีภาพในการคิดและการหรือไฟฝันซึ่งมีอยู่ในปฏิญญานั้นด้วย (ข้อ ๑๘) ถ้อยคำเหล่านี้รัฐธรรมนูญของไทยได้กล่าวไว้ เสรีภาพในสิ่งทั้งสองนั้นเป็นการยอมให้บุคคลมีความเชื่อหรือผู้นิยมแบบรัฐธรรมนูญในประเทศที่ปกครองด้วยกษัตริย์มีความเชื่อถือในระบบ หรือนิยมกษัตริย์ในประเทศที่ปกครองระบบสาธารณรัฐมีความเชื่อถือในระบบกษัตริย์ก็ได้ หรือจะมีความเชื่อว่าไม่มีพระเจ้าในลัทธิศาสนาใด ๆ ก็ได้ และมีสิทธิที่จะแสดงความเห็นในความเชื่อถือเหล่านั้นออกมาให้ปรากฏการณ์จึงเป็นว่า แม้เท่าที่ของลัทธิของคอมมิวนิสต์ที่เกี่ยวกับเรื่องราวข้างต้นจะถือว่าขัดกับเจตนารมณ์หรือแม้ตัวบทของรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๑ ๒ และ ๔๘) ก็ตาม ก็จำเป็นจะต้องพิจารณาดูความจริงในต่างประเทศว่า ความขัดแย้งระหว่างรัฐธรรมนูญของไทย และหลักการอันกว้างของปฏิญญาว่าด้วยสิทธิของมนุษย์ซึ่งรัฐบาลมีความผูกพันที่จะต้องสนับสนุนอยู่ เนื่องจากเมืองไทยเรายอมให้มีการก่อตั้งพรรคการเมืองได้ (มาตรา ๓๙) ประชาชนก็อาจกล่าวหาว่าการที่เสรีภาพในความคิดความเชื่อถือไม่ได้รับการรับรอง

ให้มีอยู่เช่นกัน เป็นการรอนสีรภาพของเขอันเป็นการแสดงเจตนารมณ์ที่ขัดต่อปณิญาว่าด้วยสิทธิของมนุษย์

๒. ข้อความดังกล่าวแล้วในข้อ ๑. เป็นทางนำไปสู่การพิจารณาปัญหาข้อสองที่ว่า จะจัดตั้งพรรคคอมมิวนิสต์ขึ้นในประเทศไทยได้หรือไม่ถ้ามีการจัดตั้งขึ้นแล้ว จะถือว่าพรรคการเมืองนั้นขัดต่อกฎหมายหรือไม่

พรรคคอมมิวนิสต์คืออะไร คำตอบบ่งอยู่ในกำหนดการ ซึ่งมีอยู่ต่อไปนี้

The successful struggle of the Communist International for the dictatorship of the proletariat presuppose the existence in every country of a compact Communist Party, hardened in the struggle disciplined, centralized, and closely linked up with the masses

The Party is the vanguard of the working class, and consists of the best, most class-conscious, most active and most courageous of members of that class. It incorporates the whole body of experience of the proletarian struggle. Basing itself upon the revolutionary theory of Marxism and representing the general and lasting interests of the whole of the working class, the Party personifies the unity of proletarian principles, of proletarian will and of proletarian revolutionary action. It is a revolutionary organization, bound by an iron discipline and strict revolutionary rules of democratic centralism – which can be carried out owing to the class-consciousness of the proletarian vanguard – to its loyalty to the revolution, its ability to maintain inseparable ties with the proletarian masses and to its correct political leadership, which is constantly verified and clarified by the experiences of the masses themselves.

คำแปลโดยสังเขป

การต่อสู้แห่งมีผลของคอมมิวนิสต์สากลเพื่อการเผด็จการของชนกรรมาชีพนี้ย่อมจะต้องสมมติไว้ก่อนว่ามีอยู่แล้วในแต่ละประเทศซึ่งพรรคคอมมิวนิสต์อันเป็นปีกแผ่น ในการต่อสู้มีวินัยอันดี มีศูนย์กลางและมีการติดต่อทางใกล้ชิดจากหมู่ประชาชน

พรรคในแนวหน้าของชนชั้นกรรมากรและประกอบด้วยสมาชิกในคนชั้นนั้นซึ่งดีที่สุด เป็นประโยชน์ของหมู่คณะ มีความเข้มแข็งและกล้าหาญ พรรคอาศัยหลักทฤษฎีปฏิบัติของคาร์ล มาร์กซ และถือว่าเป็นตัวแทนในผลประโยชน์โดยทั่วไปและถาวรของบรรดาคนชั้นกรรมากร พรรคพันธุ์ที่แสดงให้เห็นความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของหลักชนกรรมาชีพ เป็นการแสดงออกซึ่งความประสงค์ของชนกรรมาชีพและการดำเนินการปฏิบัติของชนกรรมาชีพพรรคพันธุ์องค์การปฏิบัติผูกพันโดยวินัยอันแข็งแกร่งและผูกมัดโดยกฎแห่งการปฏิบัติของภาคประชาธิปไตย อย่างกวัดขั่น ซึ่งอาจดำเนินการได้โดยชนกรรมาชีพซึ่งเป็นแนวหน้าได้ซาบซึ้งในความซื่อสัตย์แห่งการปฏิบัติและซาบซึ้งในความสามารถของคนที่จะรักษาไว้ซึ่งความผูกมัดหมู่กับผูกชนกรรมาชีพและผูกมัดหมู่กับผู้นำทางการเมืองที่ถูกต้อง อันมีการตรวจสอบกับหมู่เสมอและเห็นประจักษ์โดยฝูงชนได้ประสบทดลองหมู่เอง

จากข้อความที่คัดมานี้ ผลที่เกิดขึ้นว่า พรรคคอมมิวนิสต์ในบางประเทศถือตัวเองว่าเป็นพรรคคอมมิวนิสต์ที่แท้จริง มิได้ถ้าไม่ได้ส่งเสริมให้เป็นไปตามกำหนดการคอมมิวนิสต์

สากลอย่าละเอียดยึดและครอบงำวน พรรคการเมืองพรรคหนึ่ง ๆ อาจตราข้อห้ามของตนว่าเป็นพรรคคอมมิวนิสต์ก็ได้ แต่อย่างไรก็ตาม พรรคการเมืองนั้นย่อมถูกพรรคคอมมิวนิสต์ใหญ่ คว้าบาตรเสียเนื่องจากถือว่าเป็นพรรคที่มีได้ร่วมนับถือพระเจ้าองค์เดียวกันอย่างแท้จริง (มักมีกรณีเกิดขึ้นบ่อย ๆ) ฉะนั้นก่อนที่จะให้นามของพรรคการเมืองในท้องที่บ้านเมืองใดว่าเป็นพรรคคอมมิวนิสต์ โดยแท้จริงนั้น จำเป็นต้องพิจารณาถึงกำหนดการของพรรคนั้น ๆ อย่างละเอียดถี่ถ้วน นอกจากนั้นมติมหาชนหรือรัฐบาลเองก็ต้องระมัดระวังที่จะไม่ประณามพรรคการเมืองหรือบุคคลใด ๆ ซึ่งเพียงแต่มีความเห็นหนักไปในทางซ้ายโดยมิได้เป็นคอมมิวนิสต์ตามความหมายอันแท้จริงว่าเป็นคอมมิวนิสต์ด้วยเหมือนกัน (ความคิดเห็นหนักไปในทางซ้ายอันเป็นความคิดเห็นตรงกันข้ามกับลัทธิฝ่ายขวานั้นเป็นของธรรมดาสำหรับในบรรดาประเทศต่าง ๆ ที่ไม่ใช่คอมมิวนิสต์เป็นต้นว่า ฝรั่งเศส ซึ่งบรรดารัฐบาลที่ได้จัดตั้งขึ้นแต่ปลายศตวรรษที่แล้วล้วนเป็นรัฐบาลฝ่ายซ้ายทั้งสิ้น)

เมื่อกล่าวถึงส่วนที่ว่าด้วยการเศรษฐกิจตามกำหนดการของพรรคคอมมิวนิสต์ (ซึ่งพรรคคอมมิวนิสต์ตามท้องที่ต่าง ๆ จะต้องยึดมั่นโดยสิ้นเชิง) ก็อาจสืบค้นได้ว่ามีที่กล่าวเรื่องเกี่ยวกับอุตสาหกรรม เกษตรกรรม พาณิชยกรรม แรงงาน ฯลฯ มีข้อกำหนดอยู่ ๒ ประเภทด้วยกัน

ข้อกำหนดบางส่วนเป็นสิ่งที่มิได้เป็นภัยอันตรายเลยและแม้สหประชาชาติก็ยอมรับไว้ด้วยเช่นกัน เช่น การประกันภัยสังคมในรูปต่าง ๆ วิธีการเพื่อความเข้าใจในสุขภาพอนามัย ความเสมอภาคอันสมบูรณ์ระหว่าง ชาย และหญิง ฯลฯ

แต่ข้อกำหนดบางส่วนที่เป็นสาระอันแท้จริงของลัทธิคอมมิวนิสต์ เป็นการปฏิบัติและขัดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและปฏิญญาว่าด้วยสิทธิของมนุษย์ สาระสำคัญของข้อกำหนดแห่งกำหนดการคอมมิวนิสต์ก็คือ “การรับเสียซึ่งบรรดาการประกอบการใหญ่ ๆ ของเอกชน บริการของนายทุนเอกชน (การรถไฟ ฯลฯ) หรือการขนส่งของนายทุนเอกชน (การโทรเลข ฯลฯ) บรรดาที่ดินแปลงใหญ่ ๆ ในเมืองและชนบท บรรดาทรัพย์สินที่ใช้ประโยชน์ในการผลิตอันเป็นของที่ดินแปลงใหญ่ ๆ (ตึกกรม เครื่องจักร ฯลฯ) ที่ดินที่ยึดมาจากเจ้าของที่ดินและบุคคลอื่น ๆ นั้นจะได้โอนไปเป็นประโยชน์แก่ชาวนา ห้ามการซื้อและขายที่ดิน ฯลฯ ยกเลิกธนาคารต่าง ๆ โอนทองคำที่เป็นทุนสำรอง หลักประกัน เงินฝาก ฯลฯ ให้แก่รัฐชนกรรมาชีพ การยึดบ้านเรือนใหญ่ ๆ ฯลฯ ซึ่งการกระทำต่าง ๆ เหล่านี้ย่อมขัดกับรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๓๔)^๑ และปฏิญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยย์ ข้อ (๑๗)^๒

^๑ มาตรา ๓๔ สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครองขอบเขตและการจำกัดสิทธิเช่นนี้ย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

การสืบทอดย่อมได้รับความคุ้มครอง สิทธิของบุคคลในการสืบทอดย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะกระทำได้ก็แต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค หรือการอันจำเป็นในการป้องกันประเทศโดยตรง หรือการได้มาซึ่ง

สรุปแล้ว คณะกรรมการกฤษฎีกา ใครขอเสนอว่า ถ้าได้มีการตรากฎหมายขึ้น ห้ามมิให้ดำเนินการตามลัทธิใด ๆ เป็นการสนับสนุนหรือพยายามที่จะให้มีการยกเลิก (และยึด) กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของเอกชนไม่ว่าในรูปใด ๆ ก็ตาม (การห้ามนี้จะต้องตั้งอยู่บนมูลฐานของตัวบทตั้งได้ยกมาอ้างไว้ข้างต้นนี้แล้วด้วย) ก็เป็นการเพียงพอแล้ว โดยที่พรรคคอมมิวนิสต์อันแท้จริง ย่อมผูกพัน (ตามวินัยอันแข็งแกร่ง) ที่จะต้องสนับสนุนและพยายามที่จะใช้นโยบายของลัทธิคอมมิวนิสต์ เพื่อที่จะห้ามปรามมิให้มีการดำเนินนโยบายเช่นนั้นขึ้นในเมืองไทย ก็เท่ากับเป็นการป้องกันมิให้มีการต่อต้านพรรคคอมมิวนิสต์ที่แท้จริงขึ้น

นโยบายเช่นนั้นย่อมจะเป็นประโยชน์แก่การที่จะตัดปัญหาในทางทฤษฎีและภยันตรายต่าง ๆ เกี่ยวกับลัทธิคอมมิวนิสต์ด้วยในตัว เป็นประโยชน์แก่การที่จะไม่ให้มีการกล่าวหาโต้แย้งต่อนโยบายของรัฐบาลในข้อที่เกี่ยวกับเสรีภาพ และแต่การที่จะตัดปัญหาการก่อความไม่สงบขึ้นในบ้านเมืองโดยพรรคการเมืองต่าง ๆ จะร่ำร้องว่าถูกประหัตประหารเพื่อเหตุผลในทางการเมือง (อันเป็นการขัดกับข้อ ๒(๑) ของปฏิญญาว่าด้วยสิทธิของมนุษย์) อันที่จริงพรรคการเมืองที่เรียกกันว่าพรรคคอมมิวนิสต์และย่อมไม่ได้รับสิทธิในการติดต่อกับคอมมิวนิสต์สากลเลย

ทรัพยากรธรรมชาติ และต้องชดใช้ค่าทำขวัญอันเป็นธรรมแก่เจ้าของตลอดจนผู้ทรงสิทธิตามที่ระบุไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ บรรดาที่ได้รับความเสียหายในการเวนคืนนั้นด้วย

การที่เจ้าหน้าที่จะเข้าใช้หรือครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของบุคคลก็ดี การโอนกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ของบุคคลมาเป็นของรัฐก็ดี ถ้ามิใช่ด้วยความยินยอมของบุคคลนั้น ก็จะทำได้อีกแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความปลอดภัยสาธารณะ หรือเพื่อป้องกันภัยพิบัติสาธารณะและต้องชดใช้ค่าทดแทนอันเป็นธรรมแก่ผู้ได้รับความเสียหายด้วย

^๒ ข้อ ๑๗

๑. บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิที่จะเป็นเจ้าของในทรัพย์สินของตนเองแต่ผู้เดียวหรือร่วมกับบุคคลอื่นก็ได้

๒. บุคคลย่อมไม่ขาดกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของเขาโดยใช้อำนาจ